

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2026

Készítette: Pitypang Óvoda igazgatója

Hatályos: 2026. április 18.

I. BEVEZETÉS

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Helyi Óvodai Nevelési Programunk a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program adaptációja, kiegészítve a néphagyomány őrző programokkal. A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. Tevékenységek során könnyen tanulja, tapasztalja az őt körülvevő világot.

A néphagyomány őrzése, bemutatása külsőségekben és gyakorlatában is a magyarság tudat, a múlt értékeinek a megtanulása, élése, a múltunkban él a jövő gondolatának az elfogadásával. Néptánc, népi hagyományok megismertetésével, népviselet ünnepélyeinken való viselésével többek között.

TSMT torna vizsgáló és terápia kiegészíti az óvodai munkát és nagyban hozzájárul a gyermekek iskolai munkájának a sikerességéhez.

A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény aktiválását. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A tevékenységközpontú óvodai nevelés, néphagyományra nevelés célja, a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja: - a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által

és a tevékenységeken, - az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

- a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
- b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben

1. A 2025/2026 nevelési év munkaterve az alábbi jogszabályok figyelembevételével készült:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet
- Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- A 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 419/2024. (XII.23.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- A pedagógusok teljesítményértékeléséről szóló 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- A katasztrófák elleni védekezés és a polgári védelem ágazati feladatairól 44/2007. (XII. 29.) OKM rendelet

- 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
  - 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló
  - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
  - 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
  - 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról
  - 1995. évi LXVI. törvény a közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről
  - 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről
  - 335/2005. (XII.29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről
  - Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve, a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. április 27-i (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) GDPR

A munkaterv elkészítése során az alábbi, pedagóguséletpálya-moddal kapcsolatos OH-kiadványok is irányadók:

- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez
- Országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés
- Önértékelési kézikönyv

II. AZ ÓVODA ADATAI

1. Óvoda adatai:

Az óvoda neve (az intézmény típusának meghatározásával)	Pitypang Óvoda
Rövid neve:	Pitypang Óvoda
Az óvoda OM azonosítója:	200 828
Az óvoda székhelye	6078 Jakabszállás, Dobó I. u. 23.
Az alapító szerv neve és címe:	Pitypang Virágai Oktatási Alapítvány, 6078 Jakabszállás, Dobó I. u. 23.
Alapító okirat száma:	8/2026. (IV.18.)

Ellátandó alaptevékenységek: Alaptevékenységi besorolás az Alapító Okirat szerint:

- Óvodai nevelés
- Többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása (SNI)

Kormányzati funkció:

- 091110 óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

Az intézmény nevelési funkciójával kapcsolatos előírások: Az intézmény nevelési funkciót tölt be

Óvodai csoportok száma:	2
Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám:	38 fő
Csoportonkénti maximum létszám:	25 fő
Az óvoda igazgatója:	Andrási-Csáki Ildikó

2. AZ ÓVODA SAJÁTOS ARCULATA, JELLEMZŐI

Az óvoda rövid bemutatása

A 2000-ben nyílt Pitypang Óvoda a Duna-Tisza közén elhelyezkedő Jakabszálláson működik. A falu lakossága egyrészt mezőgazdaságból él, másrészt a falutól 17 km-re lévő Kecskeméten vállalt munkákból. Fő mezőgazdasági tevékenysége a háztáji megtermelése mellett a spárga és a szamócatermelés.

A 2800 lélekszámú falu hátrányokkal küzd. Egy 3 csoportos óvodája és kb. Orvosi rendelők, iskola óvoda boltok vendéglátó egységek, valamint egy műanyag feldolgozó üzem van Jakabszálláson. 2015 óta azonban a falu élénk fejlődést mutat, munkahelyek és a letelepedési lehetőségek és a kulturális élet terén.

A vidéki élet, az itt élő családok összefonódása, melegsége erősíti bennünk és óvodás gyermekeinkben a természet szeretetét, megbecsülését és megóvását. Helyi sajátosságaink meghatározó eleme a környezetünk. A nevelőmunkánk során is feladatként kezeljük a környezeti nevelés sajátosságait, a természetvédelmet, környezetvédelmet.

Óvodáinkba járó gyermekek családi helyzete rendezett és harmonikus. A családok túlnyomó része nagycsalád, ahol a gyermekek reális és odaadó nevelése folyik.

Ez a dokumentumunk rendszerbe foglalja az egész óvoda nevelési-fejlesztési gyakorlatát, amelyet a napi nevelőmunkánkban alkalmazunk. Egyben tájékoztató is, amelyből partnereink (szülők, fenntartó, iskolák, stb.) megismerhetik, hogy milyen értékeket közvetítünk. Továbbra is olyan intézményt szeretnénk kialakítani, amely megőrzi a korábban felhalmozott szakmai, pedagógiai értékeket. Óvodai programunk fő tevékenységei, egy-egy témaegység, élményegység, tevékenység köré épülnek, melyek témái környezeti tartalmúak. Feladatunk a megoldáshoz vezető utak feltárása, a hozzá kapcsolódó ismeretek széleskörű tanulmányozása.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Intézményünkben egész napos nevelés során folyik a gyermekek harmonikus, komplex személyiségfejlesztése. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

Az óvodás gyermek tanulása elsősorban mintakövetés, utánzás során valósul meg, így a velük kapcsolatba kerülő valamennyi felnőtt, pedagógiai modell.

Óvodánk minden dolgozójának /elsősorban magatartása és beszéde által/ pozitív modellnek kell lennie. „Jó, hogy vagy, örülök, hogy itt vagy” érzést kívánjuk erősíteni nap, mint nap. Legyen önálló, talpraesett, tudjon nyerni és veszíteni egyaránt. Sajátítsa el a másság elfogadását, magát tudja elfogadni. A kisgyermek a felnőttektől függő, érzékeny, fejlődő személyiség. Önálló individuum, egyénenként változó testi, lelki szükségletekkel. Gyermekközpontú óvodai nevelésünk ezek kielégítésére, a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs. Testben és lélekben egészséges, boldog, kiegyensúlyozott gyermek az, aki harmóniában él környezetével és önmagával. Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a gyermekre jellemző sajátosság figyelembe vételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, kiválasztása, ezek alkalmazásának segítségével, a személyiség túlterhelése nélküli lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben.

Nevelésünk célja:

A családdal együttműködve az óvodás korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat úgy, hogy az elért eredmények megalapozzák az iskolai nevelést. Az óvoda egyrészt folytatja a család nevelőmunkáját, másrészt új módon kiegészíti azt. A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és az érzelmi biztonság burokszerében biztosítani kell, mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi fejlődést.

Célunk, hogy a gyerekek szívesen járjanak hozzánk és jól érezzék magukat az óvodánkban.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkből elégedett, sikert és kudarcot egyformán jól tűrő, kiegyensúlyozott felnőttek váljanak.

A gyermekek játékhoz való pozitív viszonyára, érdeklődésükre, a gyermeki kíváncsiságra és a gyermek személyiségére építve, öntevékeny közreműködésükkel tapasztalatokhoz juttatni őket, szoros kapcsolatban természeti környezetünkkel.

Céljaink között a legfontosabb a korosztály játékosan történő oktató - nevelő tevékenysége. Törekedünk arra, hogy a gyermekeknek az óvodai nevelés során, a változatos tevékenységek alkalmával lehetőségük legyen képességeik kibontakoztatására. Kellő mértékben alakítsuk őket, de adjunk lehetőséget a tapasztalatszerzésre is.

Nevelési alapelveink:

- ✓ A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenekfelett állóak
- ✓ Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek részére.
- ✓ A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban

- ✓ Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében
- ✓ Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése szoros együttműködésben a gyógypedagógus szakemberrel, szülőkkel az egyéni fejlesztési terv alapján.
- ✓ Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára
- ✓ Az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel.
- ✓ A hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása, a gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás és a természetóvás gazdag eszközrendszerével.

1. Gyermekeképünk

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek felismerjék érzelmeiket és ki is tudják fejezni és merjék kifejezni.

Gyermekeképünk irányt mutat nevelőmunkánknak, melynek alaptézise, hogy a gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség.

Az a célunk, hogy gyermekeink, akik óvodánkba járnak boldogok, elégedettek, érzelmileg gazdagok, a fogékonyak legyenek jóra és szépre. Aki segítőkész, őszinte lehet, mindenkor vállalhatja tetteit, különbözőségét, aktív részese a mindennapoknak. Az óvodás gyermek tanulása elsősorban mintakövetés, utánzás során valósul meg, így a velük kapcsolatba kerülő valamennyi felnőtt, pedagógiai modell. Óvodánk minden dolgozójának /elsősorban magatartása és beszéde által/ pozitív modellnek kell lennie.

Célul tűztük ki, hogy:

A környezetben jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő, az ehhez szükséges képességek birtokában levő, kiegyensúlyozott, toleráns, egészségesen élő, egymást megértő és segítő, alkalmazkodó, a tanulást és munkát kedvelő, a természetet szerető, ápoló és védő, önálló gondolkodásra, döntésre, cselekvésre képes, boldog emberek nevelését, akik érzelm gazdag gyermekkort tudhatnak magukénak. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkal természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

2. Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása is).
4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy
  - a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
  - b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
  - c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségekben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
6. A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.
7. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
8. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvoda a gyermek életének rövid, de jelentős szakaszában a családi nevelést segítő, kiegészítő és korrigáló feladatot lát el. A családi nevelés elsőbbségét ismerve, azzal karöltve, a gyermek érdekeit szem előtt tartva, szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben neveljük a hozzánk járó kisgyermeket. Óvodai nevelésünkben, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére törekszünk az egyenlő hozzáférés biztosításával. A gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása, a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése. Hit a

gyermek fejlődésében, a gyermek jelzéseire biztosított komoly figyelem. A nem könnyen érthető jelzések értelmezése, a mögöttük lévő szükségletek feltárása. A ki nem mondott, csak tünetekkel jelzett gyermeki segélykérés figyelmen kívül hagyásának megelőzése. Otthonos környezetben gondoskodunk a gyermeki személyiség kibontakozásáról a játékban történő tevékenykedtetés során. Azokat a műveltségtartalmakat közvetítjük számukra, amelyeket aktuális fejlettségükkel összhangban könnyen magukévá tudnak tenni. Óvodánk nyitott, biztosítjuk, hogy a szülők gyermekük mindennapi életébe betekinthessenek. Felvállaljuk a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai nevelését./

Szeretnénk, ha az óvodánkban eltöltött gyermekévek maradandó élményt nyújtanának a jövőendő világ felnőtteinek.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- a) az egészséges életmód alakítása,
- b) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- c) az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1.a Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a) a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- b) a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- c) a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- d) az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- e) életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

f) a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;

g) a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

h) megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenció és korrekció testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása. Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció, testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A megvalósításhoz segítségünkre szolgál az Óvodánk udvara. A gyermekek életritmusához igazítjuk az óvodai napirendet, a napi levegőzést és a pihenést.

Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét is.

1.b Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

a) a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;

b) a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

c) az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

d) az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség), akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező

szakemberekkel érzelmi élet alakulásában fontos szerepet játszanak az óvoda alkalmazottai, azok modell értékű viselkedése, és a kortárs kapcsolatok.

Feladatok a szocializáció és az érzelmi nevelés területén:

- o A szeretet és kötődés, valamint az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- o A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, együttérzésre nevelés.
- o Az élménybefogadás képességének fejlesztése, az együttélés örömeinek kialakítása.
- o Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése, érzelmi zavarok tompítása, énkép, önismeret, önértékelés fejlesztése.
- o Erkölcsi értékek kialakítása (őszinteség, igazságosság, felelősségvállalás stb.)
- o Egyéniségek alakítása a csoporton belül.
- o A gyermek családi hátterének megismerése.
- o A szülőkkel való együttműködés.
- o Barátságos, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör biztosítása
- o Elfogadó pozitív hozzáállás.
- o Az óvoda dolgozóinak példaértékű viselkedése.
- o A társas kapcsolatok alakulásának segítése.
- o Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.
- o Rugalmas napi és heti rend kialakítása.
- o Óvodánkra jellemző szokás és normarendszer megalapozása.
- o A szülőföldhöz való pozitív kötődés alakítása a környezetünk és kultúránk megismertetésével.

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- ✓ A családban megkezdett szociális tanulási folyamatok folytatása.
- ✓ Közös élmények és tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül alakulnak a gyermek társas kapcsolatai, erkölcsi, akarat tulajdonságai.
- ✓ Derűs, szeretetteljes, biztonságot adó légkör biztosítása.
- ✓ Az óvoda dolgozóinak szeretetteljes, kapcsolatteremtő bánásmódja.
- ✓ Lehetőségek biztosítása a közös tevékenységekre.
- ✓ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek közösségbe integrálása.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése

speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

A hátrányos szociokulturális környezetben élő gyermekek számára a környezeti ingerek, hatások nem megfelelőek a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődéshez, ezért ezek gyakran eredményeznek a normáktól eltérő viselkedést. Az óvodai nevelőmunkánk során, a gyerekek szociokulturális körülményeinek feltérképezésekor körvonalazódik, hogy kik azok a gyerekek, akiknek családi háttere nem mindig képes biztosítani a gyermek fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Ezeknek a tényezőknél a tisztázásában nagyfokú tapintatot tanúsítanak óvodapedagógusaink.

Feladataink a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szocializálásának területén:

- Védőnővel, családsegítővel (gyermekjóléti szolgálat) való folyamatos kapcsolattartás.
- Szülőkkel való tervezett és tudatos kommunikáció: figyelembe véve az egyes családok kommunikációs jellemzőit, gyermeknevelési szokásait.
- Képességfejlesztő tevékenység differenciált tervezése
- Művészeti tevékenységekben teret engedünk kreativitásuknak, sajátos élményeiknek.
- Helyes viselkedésmintákat kell kialakítanunk a kudarc, az ellenvélemény, a bíráló elviselésére, szem előtt tartva, hogy nehezen viselik a megszégyenülést

A befogadás rendszere:

A gyermek egész későbbi óvodai életére kihat az óvodába lépés minősége. Nagyon sok türelmet, gyöngédséget és időt igényel a gyermekek beszoktatása. Mindenki számára megnyugtató a fokozatos és folyamatos beszoktatás.

- o A felvétel előtt ÓVODANYITOGATÓ napon ismerkedünk a gyerekekkel. .
- o A gyerekek az édesanyjával együtt kezdik meg az óvodai élettel való ismerkedést.
- o Ebben az időszakban, nem kívánjuk meg egyetlen gyermektől sem, hogy bekapcsolódjon a csoportban folyó tevékenységekbe.
- o A csoportba járó gyermekeket is felkészítjük az újjak fogadására.

A beszoktatás során kiépül a gyermekekben az a bizalom, ami később az óvónők, dajka és a gyermek aktív együttműködését meghatározza. Ez a rendszer sikeresen befolyásolja az óvodai életet és a társas kapcsolatok alakulását. Alkalmazzuk év közben is, amikor új gyermek érkezik hozzánk.

1.c Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvfejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabály közvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és

kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmiképesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Céljaink:

- A gyermekek érthetően, artikuláltan tudjanak beszélni, és használni a megfelelő nyelvi kifejezéseket.
- Alakuljon ki a megnyilatkozásra való igényük, tudják önmagukat, biztonságosan, bátran kifejezni.
- Ismerjék fel, és tudják is használni a metakommunikációs jeleket.
- Ismerjék és legyenek képesek betartani a legfőbb közösségi magatartási szabályokat.

Feladataink:

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megvalósítása
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése.
- A helyes kiejtés fejlesztése példamutatással.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- Nyelvi és beszédművelő játékok, gyakorlatok differenciált, célzott alkalmazása.
- Tapintatos, empatikus, a gyermek igényeit szem előtt tartó pedagógusi magatartással közeledni a gyermekekhez.
- Ha szükséges, megfelelő szakember bevonása a szülők beleegyezésével. Immár 3. éve segíti a munkánkat 2 logopédus.

Értelmi fejlesztés és nevelés:

Az óvodánk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Az élmények és a tapasztalati bizonyosságok indítják el a tanulás folyamatát, melyet érzelmeinek hatása felgyorsít, ezáltal fejlődnek értelmi képességei.

Céljaink:

- Rendelkezzenek a tanuláshoz szükséges képességekkel.
- Legyenek képesek egyszerű összefüggéseket megérteni.
- Tudjanak egyszerű problémákat megoldani, feladatot végrehajtani, döntéseket hozni.
- Legyenek képesek ismereteiket különböző helyzetekben alkalmazni.
- Tudják ellenőrizni, értékelni önmagukat.
- Szívesen alkossanak, valósítsák meg kreatív ötleteiket.
- Legyenek ismereteik szűkebb és tágabb környezetükről.

Feladataink:

- Változatos tevékenységekkel, tapasztalatszerzéssel ismereteik gazdagítása bővítése, rendszerezése, gyakoroltatása.
- Sokoldalú érzékeltetéssel, észleléssel, megfigyeléssel, kísérletezgetéssel, a kompetenciák fejlesztése.
- Értelmi képességek (kreativitás, alkotóképesség, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) fejlesztése, spontán, játékos tapasztalatszerzéssel, irányított megfigyeléssel.
- Feladat végrehajtás és problémamegoldó képesség fejlesztése, probléma és döntéshelyzetek teremtésével.
- A képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő környezet biztosítása.
- Cselekvésre készítő motivációs helyzetek, sikerélmények biztosítása, mely ösztönzi őket az újra átélésre.
- Egyéni, differenciált bánásmód alkalmazásával juttatni el a gyermeket, a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

2. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodánkban teljes napi nyitvatartás esetén, gyermekcsoportonként legalább egy óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát, melynek eredményességét befolyásolja elméleti felkészültségük, belső emberi tulajdonságaik. Ezek közül a legfontosabb a hivatástudat, a szeretet és türelem.

A csoportok munkáját egy-egy dajka, valamint egy fő pedagógiai asszisztens segíti. Sajátossága az óvodának, hogy a logopédus és a fejlesztő pedagógus helyben látja el gyermekeinket, külön helyiségben. A német délelőtti segítője a MERCEDES ISKOLA napközis tanítója, megbízási szerződéssel.

A gyermekek szűrését a Nevelési Tanácsadó szakembere végzi indokolt esetben. illetve a gyermekorvos. Minden más esetben az óvoda arra képzett óvónője. A nevelőmunkát szakszerű tanácsaik kikérésével, az abban foglaltak betartásával végezzük.

4.2. Tárgyi feltételek

1. Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
2. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészsége megőrzését, fejlődését.
3. A gyermekek óvodai életének szinterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.
4. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül.
5. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.
6. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének függvénye. Minden évben sok új játékkal bővül a már amúgy is sokféle tevékenységre lehetőséget biztosító játék- és fejlesztő eszköz készletünk, melyet az óvodapedagógusok a saját maguk által készített szemléltető eszközökkel gyarapítanak. A szakmai eszközök vásárlásához alapítványunk is rendszeresen hozzájárul. Az előírt eszköznormának megfelelő a tárgyi felszereltségünk gazdag, változatos.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvoda csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

9. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Óvodánkban 2 vegyes életkorú csoport működik.

Óvodánk napirendje:

- 7:00 - Gyermek fogadása, gyülekező
- 8:00 - 11:40 Játék
  - Reggeli
  - Kezdeményezés-foglalkozás
  - Tízórai
  - Séta, udvari játék
- 11:40 - 12:30 Előkészületek az ebédhez
  - Ebéd
  - Előkészületek a pihenéshez
- 12:30 - 14:30 Pihenés
- 14:30 - 17:00 Ébredés
  - Előkészületek az uzsonnához
  - Uzsonna
  - Játék

A gyermekek hetirendje:

A csoportnapló rögzíti az adott csoport hetirendjét. A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Nevelési év közben is módosulhat, befolyásolhatják a gyermeki ötletek, kezdeményezések is. A programban megjelölt hetirend általánosságban és egyféle lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. A változó körülmények hatására rugalmasan módosulhatnak.

ÓVODÁNK HETIRENDJE

Külső világ tevékeny megismerése	
-környezeti tartalommal	Spontán és szervezett mikro csoportos
-matematikai tartalommal	
Verselés, mesélés	Spontán és szervezett
Ének, zene, énekes játék, néptánc	Spontán és szervezett
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Spontán vagy mikro csoportos

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

1. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

3. A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Nevelőmunkánkban a játék, főleg a szerepjáték a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze. A játék kielégíti a gyermekek szereplési vágyát, fejleszti fantáziájukat, ítélőképességüket, kitartásukat, memóriájukat. Játékos formában mélyíthetik el ismereteiket, erősödik szabálytudatuk. Megtanulják elviselni az esetleges kudarcokat, sokoldalúan fejlődnek képességeik, de ehhez fontos az élmény. A játékon keresztül megközelíthető szinte minden a gyermek számára, mert minden, amit csinál, elsősorban játék. Elmélyült játékban egész komoly dolgokat tudnak létrehozni, mert alkotó képzeletük rendkívül dinamikus. Feladatunk, hogy megfelelő feltételeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz: gyakorló játékokhoz, szimbolikus szerepjátékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A jól megválasztott játékszerek is fontos feltételei a gyermekek játéknak. Ha ezeket jól választjuk meg, akkor összhangot teremthetünk, a gyermekek érdeklődési köre, fejlettségi szintje és nevelési céljaink között. Egyes gyermek játéknak megfigyelésekor, a gyermekről, magáról szerezhetünk ismereteket, pl. mennyire kitartó, egy-egy bonyolult helyzetre hogyan reagál, otthagya vagy újramezdi a probléma megoldását.

A játék derűjének és élményeinek segítségével közelebb kerülünk személyiségük megismeréséhez. A közös élmények mellett gondoskodunk a játéktartalom elmélyítéséről. Az önfeledten játszó gyermekek sajátos viselkedésükkel sokat elárulnak önmagukról. A játék feltételit nekünk kell megteremteni.

Ahhoz, hogy ezt meg tudjuk tenni, azonosulnunk kell a gyermekkel. Érezzék, hogy érdeklődéssel, szeretettel vesszük őket körül és mindig számíthatnak a segítségükre, s ez lendületet is adhat a játéknak.

Fontos számunkra a gyermekek egyéni adottságainak megfigyelése, fejlesztése a játékon keresztül. Törekvünk, hogy kihasználjunk minden lehetőséget, mely gyermekeink spontán játékát előbbre lendíti, hisz a játék gazdagítja érzelmvilágukat, élményt nyújt nekik.

Céljaink:

- Mindennapjainkban a szabad játék kerül túlsúlyba, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- Gazdag élményanyag biztosítása, mely eredményezi az elmélyült, szabad, önkéntes, örömteli játék lehetőségét.
- Élmények feldolgozása, a velük járó feszültség csökkentése
- Játék során kialakult pozitív érzelmek fejlesztő hatása közlési vágyat ébreszt
- Egészséges versenyszellem kialakítása fejlesztése. A siker-kudarccal elviselésének elfogadása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A napirendben, a szabad játék túlsúlyának érvényesítése.
- A játék folyamatában, az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- A nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése, ami elősegíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása, a gyakorló, a szerep, az építő- konstruáló és a szabályjátékokhoz.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű kreatív játék kialakulásához.
- A gyermek egyéni fejlődési ütemének és személyiségfejlődésének figyelembe vétele a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Gondoskodás arról, hogy a gyermekek minden nap játszhassanak a szabadban.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Játékukban kiemelkedő helyet kap a szimbolikus szerepjáték.
- Tiszteletben tartják társaik tevékenységét, véleményét, játékát.

- Képesek megkezdett játékokat több napon keresztül folytatni, gazdagítani, felhasználni más játéktémában.
- Együttműködésük során képesek a részfeladatokat összehangolni, a szerepeket elosztani.
- Bonyolult építményeket alkotnak egyedül és közösen, önállóan és együttműködve.
- Bonyolult konstrukciókat hoznak létre képről, modelleznék.
- Örömmel vesznek részt a szabályjátékokban, betartva a szabályokat, esetleg ők maguk is új szabályokat alkotnak játékaikhoz, melyet betartanak és betartatnak egymással.
- Társas kapcsolatukban, viselkedésükben megjelennek az erkölcsi és viselkedési normák.
- Szívesen dramatizálnak, báboznak az általuk ismert mesékből.
- Örömmel vesznek részt a drámajátékokban.

Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

2. Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

4. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

5. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

6. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó

mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Célunk:

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése, helyes nyelvhasználat, biztonságos önkifejezés megalapozása, irodalmi érdeklődés felkeltése.

A gyermek szívesen hallgassa a mondókát, verset, mesét, váljon az irodalmi élmények aktív befogadójává.

Változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt.

A gyermekből majd felnőtt korába lelkes olvasó, az esztétikai élményekre érzékeny, művelt ember váljék.

Feladataink:

- A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi anyag kiválasztás
- Változatos irodalmi élmények közvetítése évszakonként
- Ötletgazdag, szívből mesélő nevelői magatartást
- A népi tevékenységek megismeréséhez kapcsolódó mondókák, versek
- Állatokról, természet szépségéről szól mesék, versek közvetítése
- Az óvodapedagógus fajból meséljen, előadásmódját hangulatos, helyes szövegmondás jellemezze,
- A mesélés körülményeinek megszervezésekor olyan helyzetet teremtsünk, ahol a mesélő és mesehallgatók is jól érzik magukat
- Biztosítsuk a gyermekek számára a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés lehetőségét, mentális higiéniájának biztosítása érdekében.
- Igyekezünk meggyőzni a szülőket, hogy otthon is sokat meséljenek gyermekeiknek. Az élő mese meghitt, érzelmi kapcsolata a gépi mesével nem pótolható.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen hallgatnak meséket, verseket.
- 10-12 mondókát, 6-8 verset megtanulnak, szépen hangsúlyosan elmondanak.
- Figyelmeseek, képesek kitartóan figyelni a mesélés ideje alatt.
- Folytatásos mesék szálait össze tudják kapcsolni.
- A mesehősöket, a mesék cselekményeit megjelenítik játékaikban, bábozásnál, dramatizálásnál. Rajzaikban is megjelenítik azokat.
- Szívesen mondanak verset, mondókákat.
- Képesek történeteket elmondani, alkotni.

- Eligazodnak az erkölcsi, morális érzelmek terén. Képesek a pozitív és a negatív érzelmek elhatárolására.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlett.
- Ismerik a csoportszoba könyvespolcát, szívesen nézegetik és vigyáznak a képeskönyvekre.
- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait, a könyvtári kölcsönzés módját, a könyvtári magatartás szabályait.

Ének, zene, népi játék, tánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekesjátékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A zenei anyanyelv kialakításához a népi játékokat, népi mondókákat, népdalokat és népzenei hívjuk segítségül.

2. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekzenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi életfordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánpótlásával.

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. A négy évszakhöz és a jeles napokhoz, ünnepekhez igazodó anyag, a saját környezetünk szépségére, a természet és az emberi kéz alkotta értékek megismerésére teszi nyitottá a gyermekeket.

Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel.

A néphagyományőrzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része, nem szűkíthető csupán egy adott időtartamra

Az óvodás gyermek ének-zenei nevelésében elengedhetetlen a közös öröm, a közvetlen társas kapcsolat. A magyar népi énekes-mondókás játékok és az alkalmakhoz fűződő népszokások alkotják az óvoda ének-zenei anyagának gerincét, melyek művészileg megkomponált gyermekdalokkal bővülnek.

Kodály Zoltán nevelési elvei alapján dolgozta ki Forrai Katalin az óvodai ének-zene anyagot, mely nevelésünk nélkülözhetetlen alapidokumentuma.

Óvodánk nagycsoportosai hetente résztvesznek kiemelt zenei tehetséggondozáson. Ezt a foglalkozást Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola kiemelt hallgatója végzi önkéntesként.

A nevelés célja:

- Zenét kedvelő, zenét szerető gyermekek nevelése, érezzék, éljék meg a zene hangulatát.
- A zenei anyanyelv megalapozása, éneklési, zenélési kedv felébresztése
- Magyar népi mondókák, gyermekdalok és játékok, valamint a kortárs művészeti alkotások megismertetése.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok megismerése. Hagyományok ápolása.
- Ritmusérzék, zenei hallás, kreatív zenei kedv felébresztése
- Harmonikus mozgás kialakítása
- Zenei ízlés fejlesztése, ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.
- Olyan zenei anyagok válogatása, mely figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai kisebbségi hovatartozást.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek kreativitásának kibontakoztatásához oldott légkört, megfelelő mozgás- és szabadságteret (a lehetőségekhez képest), megfelelő eszközöket biztosítson.
- Buzdítsa, bátorítsa a gyermekeket az egyéni, önálló zenei megnyilvánulásra.
- A tervezésnél vegye figyelembe a csoportlétszámot és összetételt, ezen belül az nemenkénti arányokat, a gyermekek egyéni adottságait, motiválhatóságát.
- Az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, nyújtsanak örömet a gyermeknek, egyben keltsék fel zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- Válogasson igényesen a népi játékok, kortárs művészeti alkotások, vagy más népek dalai közül, hogy azok a gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítását szolgálják.
- Mivel fontos az óvodai zenei nevelés során a minta, törekedjen a tiszta, szép éneklésre, az élményszerű bemutatásra.
- Legyen célja a zene iránti érdeklődés felkeltése, a zene befogadására való képesség megalapozása.
- Igényes hangszerjátékkal és zenehallgatással alapozza meg zenei fogékonyságukat.

- Mozgáskultúrájukba illessze be a néptánc egyszerű elemeit (csárdás, sarokkoppantás, pontozó, bokázó, ugrós stb.).
- Érzékeltesse az ének zene és a matematika összefüggéseit (kiszámolók, párosítás, magas-mély, nyitott-zárt vonalak, térformák).
- Adjon minél több lehetőséget, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a zenében is kifejezhessék.
- Érezze fontosnak, hogy a gyengébb képességű, vagy gátlásos gyermek is át tudja adni érzelmeit dalok, hangszerek, akár dallamtöredékek által, nyitottá váljon a zenére, és kifejező eszközzé váljon számára.
- A tehetséges gyermekeknek biztosítsa a saját ütemű fejlődés lehetőségét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- felismerik a magas és mély, halk és hangos, gyors és lassú éneklés közötti különbséget, ének, taps, beszéd során alkalmazni tudják,
- felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, sajátos motívumokról,
- képesek dallambújtásra, több motívumon keresztül,
- hangszínek finom eltéréseinek megkülönböztetésére képesek, zörejen, beszédhangon egyaránt,
- ismerkednek eredetiben néhány hangszer hangjával, megszólaltatási módjával, ütőhangszereket használnak,
- megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, jól ismert mondókákat, dalokat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik, szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak,
- egyöntetűen körbejárnak, szép testtartással, kézfogással, az egyszerű játékos táncos mozdulatokat szépen megformálják, térformákat alakítanak ki
- próbálkoznak énekes dallamrögtönzéssel,
- a bemutatott élőzenét figyelmesen hallgatják.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki

élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

5. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A vizuális tevékenységek a gyermekek kedvenc tevékenységei közé tartoznak. A vizuális nevelés összetett nevelési terület, sokszínűségével az, önkifejezés eszköze, mely a gyermekek fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatásával az esztétikai nevelést szolgálja. A rajzolás, festés, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése már óvodáskorban is elkezdődhet. A tevékenységek megszervezéséhez jó pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. A témák kiválasztását befolyásolják a gyermekek élményei, a rendelkezésre álló anyagok, eszközök is. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges.

Céljaink:

- Kialakítani az egyéni fejlettségnek megfelelő kifejezőkészségeket, képalkotást, térbeli tájékozódó és rendező képességet.
- Célunk, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket, a szépen berendezett csoportszoba esztétikus harmóniája pozitív hatást gyakoroljon a gyermekre.
- Mindig arra törekszünk, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.
- Minél több lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a vizuális tevékenységekben kifejezésre juttassák.
- Mivel a tapasztalatszerzés ezen a területen is alapvető fontosságú feladat, ezért fontos, hogy változatos, sokféle eszközzel ismerkedjenek meg a gyermekek, minél biztosabban kezeljék azokat, minél több lehetőségük adódjon önmaguk kifejezésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A világ szépségeinek megismertetése.

- Minden csoportszobában biztosítsuk az eszközök folyamatos hozzáférhetőségét egész nap folyamán. Figyeljünk a veszélyes eszközökre. Az óvodapedagógus elteszi a tevékenység befejezésekor.
- Nyújtson lehetőséget, hogy minél több idő, hely álljon rendelkezésre az alkotáshoz, a különböző tevékenységet kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
- Adjon minél több alkalmat arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a vizuális tevékenységekben kifejezésre juttathassák, bármikor kipróbálhassák képességeiket, kreativitásuk kibontakozhasson.
- Ismertesse meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel, az eszközök helyes használatával, a rajzolás, mintázás, és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A csoport életkorát, hanem a gyerekek fejlődési ütemét is vegyük figyelembe.
- Motiválja a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását (dicséret, biztatás).
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.
- Minél több tapasztalatszerzés, élmény nyújtásával, az érdeklődés felkeltése.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Legyenek jártasak mindenfajta ábrázolási tevékenységben
- Rendeltetésszerűen használják az ismert anyagokat, eszközöket,
- Kép- és formaábrázolásuk változatos, egyéni
- Ötletesek, kreatívak ábrázolási tevékenységükben
- Szívesen vesznek részt környezetük rendezésében, alakításában, szépítésében
- Képalakításban jelezni tudják a térviszonyokat,
- Képi kifejezés változatos eszközeit használják,
- Színismeret,
- Formaábrázolás (ember, kéz, virág, fa)
- Arányok (közel, távol)
- Egyéni mintázás,
- Egyszerű játékkészítés,
- Bátran, önállóan alkalmazzák a megismert technikát.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek opti mális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásjátékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együtt működés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezheti a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben. A mozgásra nevelés, a mozgásfejlesztés, az egészséges életmódra nevelés legfontosabb területe. A mozgás a gyermekek számára nélkülözhetetlen, semmi mással nem helyettesíthető és nem pótolható. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, növeli a légző- és keringési rendszer teljesítőképességét, csont- és izomrendszer teherbíró képességét.

Legfontosabb szerepe az egészség megóvása. Az egészséges életmód szokásainak megalapozását a mozgás megszerettetésével, mozgásigény kielégítésével, a mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetjük el.

Céljaink:

- A gyerekek egészségesek, edzettek, alkalmazkodó képesek legyenek.
- Mozgásuk legyen összerendezett.
- Szívesen tartózkodjanak a szabadban, a testnevelés örömet jelentsen számukra.
- A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának leginkább megfelelőit.

A mozgásfejlesztés megvalósulása óvodánkban:

- a szabad játékban: a gyerekek spontán, természetes mozgása közben
- a kötelező testnevelési foglalkozásokon, TSMT szemléletű
- mindennapos frissítő mozgások (mozgásos játék, séta, kirándulás) TSMT szemléletű
- úszásoktatás, egyéb sportjellegű tevékenységek

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyerekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse a különböző mozgások elsajátításának folyamatát, törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Az óvodapedagógus gyakorlatvezetése alkalmazkodjon a gyerekek fejlettségéhez, a feladathoz, az anyaghoz, a foglalkozási modellhez.
- A mozgásos életmódra nevelés, mozgásszeretet kialakítása érzelmi megközelítéssel történjen. Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya, nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó testnevelő munka eredményességét.
- Biztosítsa a rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, lehetőségeket, alkalmazkodjon a környezeti feltételekhez.
- Biztosítson spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket, melyek kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket.
- A mindennapos testnevelés tervezése, megszervezése. A foglalkozás megtervezésénél vegye figyelembe a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. A különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítse elő, hogy minden gyermek találjon a képességeinek megfelelő feladatot.

- Fejlessze a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás), testi képességeit (ügyesség, testi erő, gyorsaság,
- , cselekvő- és feladatmegoldó képességeit (tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés)
- A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválja a gyermekeket, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.
- A hibákat gyakorlat közben a helyes mozgás dicséretével javítsa.
- Az ellenőrzés, értékelés, hibajavítás egyénre szabott legyen, tapintatosan végezze. Buzdítsa a bátortalanokat.
- A gyakorlatvezetési formák legyenek alkalmasak arra, hogy:
  - a gyerekek megszeressék a testnevelést,
  - a gyakorlat elvégzésére ösztönözze őket,
  - érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa,
  - figyelmüket irányítsa.
- Ahhoz, hogy a gyermek óvodáskor végére a megfelelő mozgáskultúrával rendelkezék, biztosítani kell számára a megfelelő mozgásteret. A célirányos mozgást biztosító tevékenység a mindennapos testnevelés. Ez jelentősen hozzájárul a mozgás megszeretéséhez, az egészséges életmód kialakításához a legfontosabb, hogy minden gyermek merjen és szeressen mozgásos tevékenységeket végezni.
- A mozgásos játékok fejlesztik a természetes mozgást (járás, futás, ugrás, stb.), fejlesztik a testi képességeket (erő, ügyesség, gyorsaság). Segítik a térben való tájékozódást, helyzet felismerést, alakítják az adott közösséghez való kapcsolatot
- A mozgásos tevékenységre megfelelő időt, helyet és eszközöket biztosítunk a teremben vagy a szabadban.
- A tevékenységek és eszközök a gyermek életkorához igazodnak.
- 3-4 éves gyermeknél a nagymozgások.
- 4-5 éves gyermeknél a szem-kéz, szem-láb koordinációt és egyensúlyérzéklet,
- 5-6-7- éves korban pedig a finommotorika fejlesztésére figyelünk fokozottan
- A gyermekek mozgásigénye nem egyforma. Fontos, hogy a sokat mozgó és nyugodtabb gyermekek megtanuljanak alkalmazkodni egymáshoz. Ehhez alapvető szabályok elsajátítása szükséges.
- Testnevelési foglalkozásokon figyelmet fordítunk a speciális gyakorlatokra is, pl. láb és tartásjavító torna.
- Nagyon fontos a megfelelő nehézségű gyakorlatok kiválasztása, hogy se túl sokat, se keveset ne követeljünk.

➤ A mozgásigény kielégítését szolgálják a napirendbe iktatott séták és kirándulások, melyek távolságát és idejét a gyermekek kora határozza meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A mozgás hatására fontos személyiség tulajdonságok is megerősödnek (bátorság, önfegyelem, fegyelmezettség, kitartás).
- A közös, örömmel végzett mozgás közben fejlődnek a társas kapcsolataik. (egymás segítése, együttműködés, stb.)
- A mozgásos versengések során átéli a siker, a kudarc élményét, így megtanulják ezek kezelését, elviselését.
- Várják, és szívesen vesznek részt a testnevelés foglalkozásokon.
- Kialakul testséma ismeretük.
- Növekszik teljesítőkéességük, fizikális képességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Növekednek mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és az ugrásban.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük, megszeretik és igénylik a mozgást.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ritmus-járással változtatják.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Talicskáznak combfogással, egyensúlyoznak padmerekítő gerendán.
- 6-8 lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak, ugrásukat talajéréskor fékezni tudják
- Kislabdát hajítanak távolba, helyben labdát pattogatnak.

Külső világ tevékeny megismerése

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Céljaink:

- Érdeklődési kedv felkeltése a környezet értékei iránt, mely alapja lehet a természet és ember által
- A környezethez érzelmi lapon kapcsolódó életmód, gondolkodás és szokásrendszer fejlesztése, értékrendjének kialakítása, környezettudatos szemléletmód kialakítása, a környezettudatos magatartás, a fenntarthatóságra nevelés a természeti és társadalmi környezet megismerésének gazdag eszközrendszerével.
- Összefüggések megláttatása, kreativitás fejlesztése.
- A gyermeki világkép formálása reális ismeretek nyújtásával.
- A szokások elsajátítása, a társadalomban való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák, a természetes és ember által létrehozott környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.
- Pedagógiai munkánk során kiemelt az ökológiai szemléletmód alakítása, a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.
- A természet- és környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján, felfedező jellegű játékos programok, tevékenységek által valósul meg a napi gyakorlatban. A természet védelme az óvodáskorban ismerkedéssel, a természet megszerettetésével és pozitív érzelmek kialakításával kezdődnek. A környezeti nevelés tartalma általában kiterjed minden a gyermekek környezetéből származó élményekre, tapasztalatra, ismeretre, melyek nélkülözhetetlenek a környezettel való aktív kapcsolat kialakításához, az életben való megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz.
- A tapasztalatszerzés mindig valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben történő terepi foglalkozások és rövidebb, hosszabb séták alkalmával az óvoda környékén vagy az óvoda udvarán valósulnak meg.
- A séták alkalmával: fák, virágok, állatok, különféle talajfelületek, kiskertek, megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermekeknek. Azt kell bennük megerősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

- A folyamatos megfigyelések alkalmával megtapasztalják az évszakok változásainak, jellemző jegeit, az évszak és időjárás változásainak hatását az élőlényekre. A séták, kirándulások, vagy az élsarokban végzett tevékenységek rügyezetés, csíráztatás, hajtás, növények gondozása, rengeteg tanulási, komplex és értékes tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek.

Óvodapedagógus feladatai:

- A természetszeretet alapozásaként feladatunk megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- A szülőföld, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi alakítása.
- A gyermek érzelmi alapon válogat a családból, az óvoda által nyújtott hatásokból. Ezért sok-sok játékos tevékenységgel törekszünk arra, hogy a gyermeket olyan hatások érhessék, amelyek környezetük felfedezésére, rácsodálkozására ösztönzi őket.
- A környezetkultúra iránti igény megalapozása, a gyermek közvetlen közelében levő élővilág megismertetése és megszerettetése, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti összefüggések megláttatása, a helyi adottságok és lehetőségek feltárásával, felhasználásával.
- Közvetlen környezetük, általuk felfogható dolgainak jelenségeinek megfigyelése, elemzése által eljuttatni a gyermekeket az általánosításhoz, következtetéshez.
- A környezeti nevelés örömet, csodát ébresszen, alkalmazkodjon az óvodás gyermek élettani sajátosságához a játékhoz és játszva ismertesse meg a körülötte lévő világgal.
- Óvodánkban fontosak a zöld jeles napok megtartása, ezzel is a természetvédő szemléletmód alakítása.
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában természetsarok, virágos és fűszerkert működjék. Növény és állatgondozás, téli madárvédelem megismertetése.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, szelektív hulladékgyűjtés.

Arra törekszünk, hogy jó értelmi képességekkel, de a természet iránti elkötelezettséggel rendelkező gyermekek kerüljenek ki óvodánkból. Csak az az óvodapedagógus nevelhet természetet ismerő, tisztelő, szerető gyermeket, aki maga is szereti, tiszteli, óvja környezetét, ismereteit a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően adja át. Állandóan képezi magát, érzékenyen figyel a gyermeki megnyilvánulásokra, a kérdéseket sosem hagyja megválaszolatlanul. Keresi azokat a módszereket, eljárásokat, amelyeket felhasználhat a természet szeretetére való nevelésben.

Zöld jeles napjaik:

- ✓ Víz világnapja: /március 22./ Vizes élőhelyeinek látogatása
- ✓ Föld világnapja: /április 22./ Erdei, tanösvényi séták
- ✓ Madarak és Fák napja: /május 10./ Erdei, tanösvényi séták
- ✓ Állatok világnapja: /október 4./ felelős állattartás, állatvédelem

Az óvodáskor végére elérendő eredmények:

- Ismerjék a közlekedés elemi szabályait, közlekedési eszközöket, az utazás szabályait
- A természeti és társadalmi környezetükbe való beilleszkedés lehetőségeit ismerjék a maguk szintjén
- Meg tudják különböztetni az évszakok változásait
- Tevékenyen vegyenek részt a növény- és állat gondozásban, takarításban
- Környezetükkel pozitív viszony alakuljon ki
- Matematikai tapasztalataik épüljenek be napi tevékenységükbe
- A természet szépsége és védelme iránt legyenek érzékenyek
- Munkajellegű tevékenységeiket felelősséggel végezzék
- Ismerjék a környezet szennyezés egészségkárosító hatásait
- Értelmezzék az élővilág egészének és részének összefüggéseit
- Érdeklődéssel várják az iskola új környezetének és közösségének megismerését
- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét. Születésük helyét, idejét. A gyermek elemi ismerete alakuljon ki, önmagáról és közvetlen környezetükről.
- Ismerik az alapvető viselkedési szabályokat, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természet és társadalom, környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Ismerik a házi- és vadállatokat, madarakat, bogarakat, növényeket, és azok gondozását.

7.Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

- a) örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- b) a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és
- c) a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A munka szerepe a közösség életében:

Közös tevékenység során alakulnak ki a társas kapcsolatok és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák. A közösségi élet biztonsága és nyugalma nagymértékben függ a csoport életét szabályozó szokásrendszer kialakításától. A gyermek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Ahogy ez a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposság, megbízások önálló teljesítése) ez a gyermekek egyre magasabb fokú együttműködését igényli. Eközben természetesen alakul a gyermek szociális magatartása, társas kapcsolata. Ügyelni kell, hogy minden gyereknek legyen feladata, de senkit ne terheljünk túl. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját, örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósulhat meg.

Céljaink:

- A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen.
- Válgjon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességeinek megfelelő munkát végezheti.
- A munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végezzenek, tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek társadalmi környezetükről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, kedve és képességei szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzen felhasználni nevelési céljai megvalósítása érdekében.
- A munka-jellegű tevékenység megszervezésénél vegye figyelembe a csoport összetételét.

- Az óvodapedagógus feladata, hogy olyan szokásrendet és napirendet alakítson ki, mely minden tevékenység elvégzésére megfelelő időt, és helyet biztosít.

A munka jellegű tevékenységek két nagy csoportja:

- Önkiszolgálás, a gyermek saját személyével kapcsolatos munka. Területei: testápolás, étkezés, öltözés.
- A közösség érdekében végzett munka, területei: naposság, a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák, az alkalmi segítségnyújtás, növény és állatgondozás, környezetvédelem.

Önkiszolgálás:

Az egészséges életmódra nevelés szerves része. A gyermekeknek, saját magukkal kapcsolatos tevékenysége. Elvégzését nem kötjük életkorhoz, de fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot mindenkitől, saját fejlődési ütemében, tempójában. Mindhárom korcsoportban nagy jelentőségű a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos feladatainak, azok sorrendjének megismerése, felnőttek segítségével történő elsajátítása, készségszintre emelése. Tartalma: étkezés, öltözködés, testápolás. Teremtünk olyan feltételeket, hogy a gyerekekben kialakuljon az igény az esztétikus, tiszta rendezett külső környezet iránt is. Az óvodai csoportba való beilleszkedés egyik fontos feltétele, hogy a gyermek először önmagát tudja kiszolgálni. Majd így vezet az út a közösség érdekében végzett munkához.

A közösség érdekében végzett munka:

Naposság

- ✓ A naposság közösségi megbízatás. A naposi feladat gyakorlása során a gyerekek olyan munkát végeznek, amely nélkülözhetetlen a csoport mindennapi életében.
- ✓ Tartalma: étkezés előtti és utáni teendők, csoportszoba rendje, teremrendezés, foglalkozással kapcsolatos teendők.
- ✓ A naposi munka folyamán megtanulnak a gyerekek egymáshoz alkalmazkodni. A közösen végzett munka révén győződnek meg arról, hogy saját munkájuk része az egész csoport közös munkájának.
- ✓ A csoportokban változó lehet a naposok munkája, attól függően, milyen tevékenység végzésére képesek, vagy mit végeznek szívesen, illetve az óvodapedagógus mit szeretne elérni a megbízással.
- ✓ E tevékenység jól fejleszti a gyermekek közösségi kapcsolatait, lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása.
- ✓ Megélik az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét: az "én csináltam, mi csináltuk" élményét, amely segíti a szocializáció folyamatát.

A csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák:

- ✓ Vannak olyan munkafeladatok, amelyeket a gyerekek a naposi feladatokon túl, alkalomszerűen végeznek el. Egyik része időről-időre ismétlődik, másik része esetleges. Mindezeket a

feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől függően a csapat egyidejűleg végzi, vagy megbízatásként egyes gyerekek látják el. Ide sorolunk minden olyan tevékenységet, amelyek előre tervezhetően bekövetkeznek, vagy spontán élethelyzetek teremtik meg.

✓ Tartalma: környezet rendjének biztosítása, segítség az óvónőnek, egymásnak, és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ A gyerekek tudják, mikor végeznek hasznos, eredményes, építő tevékenységet.
- ✓ Szívesen kapcsolódnak be, önként vállalják a munkában való részvételt.
- ✓ Tanulják meg a munkavégzés pontos menetét.
- ✓ Becsülik meg mások munkáját.
- ✓ A közös tevékenység alatt tudjanak alkalmazkodni egymáshoz.
- ✓ Pozitív viszony alakuljon ki bennük a munkához.

8.Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékos integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- c) a játékos, cselekvéses tanulás;
- d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;

e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;

f) a gyakorlati problémamegoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Céljaink:

- A gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.
- A tanulás iránti vágy felébresztése.
- Szemléletes gondolkodás kialakítása.
- Kifejezőképesség fejlesztése.
- A problémamegoldó képesség fejlesztése differenciált képességfejlesztéssel.
- Tapasztalatok, ismeretek szerzése, rendszerezése.
- A tanulás, a tudás iránti vágy felkeltése.
- A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.

Feladataink:

- Tapasztalat és ismeretszerzés irányítása a gyermek érdeklődésére alapozva
- Olyan helyzetek teremtése, melyben a gyermekek átélhetik a felfedezés örömét
- Játékos feladatmegoldások, melyek a konkrét tapasztalatszerzés lehetőségét is magukba rejtik
- A gyermek differenciált fejlődésének segítése
- Spontán és irányított módon szerzett ismeretek rendszerezése
- Céltudatos neveléssel, fokozatos felkészítés az iskolai tanulásra

A tanulási képességek fejlesztésének alapja az óvónő személyisége. A tanulás fokozza a gyermek érdeklődését, fejleszti gondolkodását.

Óvodánkban kötetlen és kötött tevékenységek szervezésével biztosítjuk az ismeretszerzést. A spontán játékos tanulás a domináns.

Bízunk abban, ahogy a környezeti nevelés komplex hatása ezután is meghatározza óvodának arculatát, ezzel is hozzájárulunk gyermekek környezetbarát életvitelének megalapozásához.

A tanulás irányítása során az óvodapedagógus a személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Legyen képes önálló megfigyelésre.
- ✓ Ismerje fel a különböző jelenségeket.
- ✓ Gondolatait érthető formában tudja kifejezni.
- ✓ Tudjon egyszerű logikai műveleteket végezni.
- ✓ Legyen képe a felvetődő problémák megoldására.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskorvégén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

b) feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

VII. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI

Az óvodában kialakított hagyományok jelentősen szolgálják a közösség formálódását. A hagyomány a közös élmény erejével hat, érdekes és örömteli, erős érzelmi átéléssel erősíti a közösséget, biztosságot ad több éven át, hiszen minden évben visszatér.

A természet évszakonkénti változásai, az ezzel összefüggő emberi munkák állandó ismétlődéssel térnek vissza, s adják az évkör ünnepeit, a jeles napokat. A gyermek koránál fogva nem értheti meg közvetlenül az ünnepek belső tartalmát, ám minden ünnepnek mégis vannak olyan sajátosságai, amelyek lehetővé teszik, hogy azok az óvodás gyerekek számára érthetővé váljanak.

Minden ünnep jellemzője, hogy rendkívüliséget, mozgalmasságot hoz a hétköznapi egyhangúságába. Minden ünnepnek sajátos, a nép szokásaiban gyökerező jelképei, szimbólumai vannak. A szimbólum a közvetlen szemlélet erejével hat, és mindenki számára elérhetővé válik az ünnep tartalma. Lényegéhez tartozik az ünnepvárás, amely egyben örömforrás is. A rendkívüliség, a változatosság, a várakozás izgalma, a közös öröm, mind olyan sajátosságai, melyek azt a gyerekek számára elérhetővé, közelivé teszik. Az ünnep, nevelési eszköz, amelynek beiktatása az óvodai nevelés folyamatába nemcsak lehetséges, hanem szükséges is. Hozzá kell járulnia a gyermek sokoldalú fejlődéséhez. A gyerek érzelmeire hatva fejti ki nevelő hatását.

A pozitív érzelem olyan állapot, amely kedvező talajt teremt a gyermek minden irányú fejlődéséhez. A különböző jellegű ünnepek erkölcsi tartalmuk erejénél fogva, elősegítik a gyermek pozitív erkölcsi tulajdonságainak kialakulását. Konkrétta válik a gyermek számára a hazafiság érzése. A közös felkészülés, az élmények és a közösségi érzés elmélyítését szolgálják. Az ünnepek műsorainak tartalma és a gyermekek szépérzékének, ízlésének fejlődése között közvetlen kapcsolat áll fenn. Az ünnepekkel kapcsolatos séták, kirándulások és nem utolsósorban a vidám, kiegyensúlyozott állapot a testi fejlődést segíti.

Az egész óvodai életre ható hagyományápolás célja a természeti környezet (szűkebb-tágabb) megszerettetése és védelme, az én tudat mellett a magyarságtudat és a természetes műveltség megalapozása. Része a népzenevel, a népköltéssel, a népi játékokkal való ismerkedés. A magyargyermek néphagyományon alapuló játéka tükrözi a magyar föld állat- és növényvilágát, természeti szépségeit, a magyar nép foglalkozásának tárgyait, műveleteit.

Ünnepeinket az évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörökre bontottuk, mely szoros kapcsolatban áll környezet megismerésére nevelés témakörével is. Óvodai környezetünkben jelen van a természetes anyagok közelsége a díszítésben, teremrendezésben.

Az adott évszak hangulata, az évkörön belüli ünnep jellegzetességei, jelképei minden csoportban megjelennek. A csoportok nevelési tervében szerepel a szülők és gyermekek ötleteit, véleményét figyelembe véve, az ünnepre való készülődés menete, az előkészületek sora, ügyelve arra, hogy minél több örömet nyújtson, már az ünnepvárás is.

Az óvodai élet mindennapjaiból kiemelkednek az ünnepek, melyeket hosszabb előkészületek előznek meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítani kell, hogy a különböző örömforrások és azok jellege összefüggjön a gyerekek életkorával és a csoport sajátosságaival.
- Az óvodában megtartott ünnep kiinduló pontja, hogy a gyerekek a lehető legtöbb örömet jelentse, fejlessze pozitív érzelmeit.
- Kellemes közös élményekre támaszkodva az ünnepi és szórakozási alkalmakat hagyományossá kell tenni.
- A sok ötlettel tartsa ébren a gyerekek érdeklődését.
- Gondoskodni kell, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda minden napi életéből.
- A fásasztó előkészítés helyett, tevékeny várakozás előzze meg az ünnepeket.
- Fontos, hogy a gyerekek érezzék az ünnep nem csak óvodai esemény, részt veszünk szűkebb és tágabb környezetünk ünnepein is és így átélhetik, hogy mit jelent a nagyobb közösség tagjának lenni.
- A Mikulás és a karácsonyi ünnepeket ne csak az ajándékvárás, hanem az ajándék készítés öröme is előzze meg.
- Az ünnep közös örömét újra és újra idézzék fel, az élményeket újra élhessék.

Őszi tevékenységek:

- szeptember 22. Autómentes világnap
- szeptember 23. Mihály napi vásár
- október 4. Állatok Világnapja
- Termésgyűjtések közösen, ezekből barkácsolás
- Tök-jó nap Őszi terményekből készült bábok és tökfigurák készítése és kiállítása.
- Márton nap Lampionos felvonulás és „liba ünnep”

Téli ünnepek, tevékenységek:

- Adventi időszakhoz kapcsolódó tevékenységek.
- Borbála napi készülődés.
- Luca napi hagyományok felelevenítése.
- Mikulás ünnepség az óvodában. A gyermekeket „igazi” Mikulás ajándékozza meg.
- Karácsony Műsorral kedveskedünk a meghívott nyugdíjas kollégáknak. Magunk készítette ajándékkal lepjük meg a gyermekeket.
- Újévvárás
- Medve-nap időjósító nap hagyománya
- Farsang- Farsangi mulatság szervezése

Tavaszi ünnepkör:

- Március 15.- Nemzeti ünnep. A magyarság tudatosítása a gyermekekben életkoruknak megfelelően. Kopjafa látogatás
- Március 22. – víz világnapja
- Április 22.- Föld napja
- Május 10. – Madarak, fák Világnapja
- Húsvét Tojásfa készítés, kifújtt tojásokból, hajtattott vadgesztenyeágakra. Tojásfestés. Előző napokban a fiúk locsolkodnak.
- Anyák napja Bensőséges műsorral köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat. A gyermekek maguk készítette ajándékokkal lepik meg szeretteiket.
- Június 5. – Környezetvédelmi Világnap
- Nagy csoportosok búcsúztatás, ballagás

Nyári ünnepkör:

- Gyermeknap.
- A szülőkkel együttműködve szervezünk kirándulást és örömteli programokat.
- Népi jeles napok (Péter, Pál-aratás)

VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda kapcsolatai

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvoda kapcsolatot tart az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

3. Óvodánk kapcsolatot tart egyházi intézményekkel.

4. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Óvodánkat nevelő és szociális funkciója elsősorban a családdal, az iskolával és a fenntartóval kapcsolja össze a gyermekek érdekében. Kapcsolatrendszerünket a nevelési célok és feladatok határozzák meg, ezek alapján tervezzük, szervezzük és kezdeményezzük az együttműködést.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

1. Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az

óvoda, illetve a család teremt meg. Az eredményes nevelő–oktató munka fontos feltétele a szülőkkel való kapcsolattartás. Fontos, hogy elvárásaikat, javaslataikat, kéréseiket és véleményüket közölni tudják.

Érezniük kell, hogy érdekeink közösek. A jó együttműködés feltétele, hogy a szülő bizalommal fordulhasson felénk.

Feladatunk:

- óvó-védő- segítő kezet nyújtani a gyermeknek, családnak, létrehozni olyan emberi kapcsolatrendszert, melyből merít a gyermek, a család és az óvodai testület.
- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az együttműködés alapelvei:

- Egyenrangú partneri viszony, kölcsönös bizalom, megértés, tolerancia,
- Segítő szándék, kölcsönös alkalmazkodás, reális tájékoztatás
- tiszteletben tartjuk a család világnézetét
- a szülő segítséget kell, hogy kapjon ahhoz, hogy bekapcsolódhasson az óvodai életbe, alkotó javaslataival, igényeivel befolyásolhassa azt

Az együttműködés tartalma:

- A családok helyzetének figyelembevétele, a szülők nevelési elveinek, célkitűzéseinek megismerése
- A család belső életének (életmód, nevelési stílus, stb.) megismerése,
- A hátrányos helyzetű szülők nevelési attitűdjének befolyásolása

Az együttműködés módja és formái:

- Beiratkozás-első kapcsolatfelvétel,
- fokozatos beszoktatás,
- szülői értekezletek,
- egyéni beszélgetése,
- közös programok

A közös programokat úgy kell szervezni, hogy azok lehetőséget adjanak az ismerkedésre. Az egymás felé fordulás, az egymásra figyelés új emberi kapcsolatokat teremt.

A közös együttléteket, együtt játszást, játékkészítést úgy kell megszervezni, hogy felébredjen az otthon kipróbálás vágya, ezáltal a szülők szemléletmódjában változás álljon be.

A szülőket a Szülői Munkaközösség képviseli, velük az óvoda vezetője tartja a kapcsolatot.

2. Az óvoda és az iskola kapcsolata

A két intézmény egymáshoz közel helyezkedik el, nyomon követjük az iskolába lépő gyermekeink fejlődését, a tanítók látogatásokat tesznek az óvodában a leendő elsősökkel való megismerkedés céljából. Elmondhatjuk, hogy a napi kapcsolat élő valóság.

Az iskola igazgatója és az alsós nevelők ismerik az óvoda helyi programját. Figyelemmel kísérik a leendő elsősöket, részt vesznek nyitott napjainkon.

Hagyomány, hogy a két intézmény a karácsonyi ünnepségen részt vesz.

Kapcsolattartási formák:

- o iskola, óvodalátogatások, tapasztalatcserék
- o közvetlen kapcsolattartás az alsós tanítókkal
- o iskolai beilleszkedéssel kapcsolatos tapasztalatok megbeszélése
- o konzultáció az óvodai nevelés sajátosságairól
- o visszacsatolás a partneri igény/elégedettség mérés eredményeiről

3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Az alapítvány vezetői szoros kapcsolatot tart fent az óvoda dolgozóival és az együttműködés hatékony.

4. Az óvoda és a művelődési intézmények kapcsolata

A Művelődési Házban bemutatásra kerülő gyermekműsoroknak, kiállításoknak rendszeres látogatói az óvodásaink.

5. Kapcsolatok az egészségügyi intézményekkel

A védőnővel és az óvoda gyermekorvosával folyamatos és az előírásoknak megfelelő kapcsolatot tartunk. A fogorvos évente szűrővizsgálatot, ill. óvodánk gyermekorvosa egészségnevelő lábboltozat- és gerinc-deformitás szűrést végez. A védőnő havi rendszerességgel végzi e gyermekek vizsgálatát, partnerként működik közre az egészségvédelemmel kapcsolatos programjainkon.

6. Szakmai szervezetek:

Szükség esetén igénybe vesszük a Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatásait. Pl. iskolai alkalmassági vizsgálat, logopédus.

Rendszeres kapcsolatban vagyunk a Ciróka bábszínházzal a Jakabi Amatőr Kultúrműhellyel, Idősek otthonával, MAGYERKERTTEL.

7. Helyi egyesületek:

Szoros, kölcsönös együttműködő kapcsolatban vagyunk a helyi egyesületekkel.

Kapcsolattartás formája: hagyományőrzés és teremtés, rajzpályázat, rendezvényeken való részvétel.

IX. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelmi munkánk törvényi háttere és meghatározója, az 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. A törvény biztosítja a gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését. Óvodánkban a gyermekvédelem alapja az óvodás gyermek alapos ismerete. A gyermeki jogok védelmét, óvodánk fontos feladatának tekinti, melyben minden dolgozó részt vesz a maga kompetenciájában az óvodai gyermekvédelmi felelős koordinálásával.

X. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

Intézményünk Alapító Okiratában meghatározott egyik szakfeladat: a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. Speciális személyi és tárgyi feltételeket igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján: mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igény mértékét, az integrálhatóságot a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye határozza meg.

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 47.§ (1) szerint: „A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.”

Elveink:

- Az óvoda nevelőtestületének minden tagja egyaránt szeretne hatékony segítséget nyújtani a sajátos segítségre szoruló gyermekeknek, és ezáltal a családoknak is.

- Hisszük és valljuk, hogy a pedagógus a viselkedésével, empátiájával példaként áll a gyermekek és a szülők előtt. A pozitív érzelmi viszony, a szeretet, a tolerancia, a türelem, a másság elfogadása, és a kölcsönös bizalom az egyetlen út minden kisgyermek felé.
- Arra törekszünk, hogy a törődést, a szeretetet következetesen minden nap érezzék a szülők és a gyermekek egyaránt.

Célunk a befogadó nevelésben:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megszervezése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek illeszkedjen be a csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint pld. az elfogadás, tolerancia, segítőkészség, és értékelődjön fel az egészség, mint érték.
- A felzárkóztatás, az egyénre tervezett fejlesztés sikeres megvalósítása, a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése.
- Az egészségügyi és pedagógiai rehabilitáció, rehabilitáció megvalósítása.

Feladatunk:

- A védettség atmoszférájának megteremtése, teljes elfogadása, szeretetteljes, támogató hozzáállás és légkör biztosítása.
- A szakmai kompetencia megszervezése, további folyamatos fejlesztése a nevelőtestületben.
- A gyermekek fejlesztéséhez, fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése során a gyermek fejlődését a leghatékonyabban segítő változatos, az adott szükségletre igazodó módszerek, eljárások kiválasztása, beépítése a mindennapi nevelőmunkába.
- Megtalálni és igénybe venni a külső-belső szakmai segítők munkáját.
- Továbbképzéseken való részvétellel, ill. önképzés során elsajátított ismeretek, szakmai tapasztalatok minél hatékonyabb szintű beépítése a gyermekek mindennapi fejlesztő munkájába.

XI. Tehetségnevelés az óvodában

Tehetség fogalma: A tehetség fogalma ebben az életkorban még a potenciál, a lehetőség értelmében jelenik meg. Bizonyos kiemelkedő speciális képességek természetesen már óvodáskorban megjelenhetnek, például a zene, matematika, vizuális, mozgás területeken. Kitejedése, kibontakozása csak több évvel később várható.

Az óvodás gyermekek vonatkozásában tehetségigéretől, tehetséggyanúról, tehetségcsíráról, tehetségre utaló jegyekről beszélhetünk.

Az óvodai tehetséggondozás legfőbb célja:

az egyes gyermekek kiemelkedő képességeinek felismerése, kibontakozási feltételeinek megteremtése.

Tehetség jegyek:

- átlag feletti általános képességek, (magas szintű elvont gondolkodás, fejlett anyanyelvi képességek, jó memória, hatékony információfeldolgozási stratégiák)
- átlagot meghaladó speciális képességek, (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális-interperszonális)
- kreativitás, (problémaérzékenység, a problémák újra definiálása, a gondolkodási műveletek hatékony alkalmazása, a gondolkodás rugalmassága, eredetiség)
- a feladat iránti elkötelezettség (érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás).

Az óvodapedagógus feladata:

- A kreatív önkifejezés lehetőségének biztosítása
- Művészeti tevékenység gyakorlásának gazdag színtereinek megteremtése.
- Egyénenkénti differenciálás.
- Változatos tevékenységek kínálása.
- Érdeklődés alapján, tevékenység választás biztosítása.
- Gazdag élményszerző programok szervezése a mindennapokban.

Keresztyén nevelés Célja

Hivatásunkat Isten tanítását elfogadó emberként végezzük, s így módon az Egyház, a család és a társadalom javát szolgáljuk. Az óvodában a nevelésnek és oktatásnak összhangban kell lennie a keresztyén tanítás elveivel, a munkatársaknak pedig ki kell tűnniük helyes magatartásukkal és becsületes életükkel. Minden keresztyén ember számára a forrás Isten ígéje. Az ige birtokában a gyermek gazdag lesz, nem szenved hiányt, mert az ige az élet az igazságosság, világosság üdvösség, öröm, szabadság, bölcsesség, erény, kegyelem, dicsőség. Cél az összetartozás, az egymásra figyélés, az önfegyelem és felelősség tudat fejlesztése. Minden egyes gyermek külön személyiség. A gyermekek közötti kapcsolatokat ápolni, erősíteni kell. „Nem csak kenyérral él az ember, hanem igével, ami Isten szájából származik” /Máté 4,4/

Feladata A három - hét éves gyermekeket képessé kell tenni a hit befogadására. Meg kell tanítani őket rácsodálkozni a teremtett világra és a benne végbemenő változásokra. A keresztyén nevelést felvállaló óvoda, mint minden más óvoda arra a célra van „rendelve”, hogy kritikusan és módszeresen átadja műveltséget, és ez által a teljes emberi személy kifejlődésén munkálkodjék. Biztosítani kell mindazokat a feltételeket (személy, tér, idő, eszköz...) amelyek a célok megvalósításához szükségesek.

Az óvoda arculatából adódóan és az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaira építve az egész napot át tudja hatni a keresztyén lelkiesség. A hitoktatás lényege, hogy valamennyi nevelési területen fel kell fedeztetni a keresztyén erkölcsi értékeket és normákat- a hit felé nevelés lehetőségeit.

A keresztyén óvodai nevelés alapelvei:

- Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök,
- azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez,
- a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.
- Az erkölcsi normarendszer megalapozásában a helyi program szellemiségével összhangban kiemelten fontos értékek hangsúlyozása.

A fentiekre épülő nevelési koncepcióknak:

- Minél korábban beépíteni a gyermekek személyiségébe azokat a lelki és érzelmi elemeket, melyek képesek teszik őket arra, hogy az élet kemény realitásai között is a felszínen maradjanak.
- A mindennapok során meghatározott igényként jelentkezik a szülők részéről az a kérés, hogy az egyházi nevelés vállalja fel azoknak az igazságoknak a megfogalmazását, azoknak az egyetemes emberi értékeknek a közvetítését, melyek gyermekeik életének szilárd alapjai lehetnek.
- Ebben az életkorban kell kialakítani a gyermekekben a készséget arra, hogy később a számára éltető közösséget megtalálja, és ne alakuljon ki benne olyan szemlélet, mely tagadja az örök emberi értékeket.
- A Biblia ilyen tájékozódást és maradandó értékeket nyújt. Olyan valóságokat tár fel a gyermekek előtt, melyek az oktatási anyagból kimaradnak. Mi is ezt a maradandó értéket kívánjuk oly módon gazdagítani, hogy a gyermekek személyisége ebben a nevelési rendszerben minél inkább kiteljesedjék.
- A gyermekben megvan a cselekvésnek és a világ megismerésének a vágya. Meggyőződésünk, hogy a gyermek saját tevékenysége, saját tapasztalatai által tanul.
- A gyermekek a gyakorlatban sajátítják el az együttélés, az egészséges életmód, a környezet védelmének szabályait, a jó szokásokat, a rend szeretetét.
- Fontos a gyermek függetlenségének biztosítása. Legfontosabb feladat az érzelmi nevelés, elsősorban a SZERETET.
- Minden egyes gyermeknek éreznie kell, hogy a pedagógus ott van a háttérben, bármikor hozzáfordulhat segítségért, megvédi játékának, foglalkozásának nyugalalmát.
- A gyerekek megszokják, hogy ne zavarják egymást, segítsenek társaiknak. Megtanulják a problémák békés megoldását, egymás másságának megértését, értékeinek megbecsülését, esetleges gyengeségeik elfogadását, elnézését.
- A pedagógus minden egyes gyermek teljesítményét saját előző teljesítményéhez méri és értékeli. Nem az eredmény a fontos, hanem az igyekezet, a tevékenység. Így a gyermekeknek nem lesznek kudarcélményeik.
- Alapszabály, hogy egymást nem szabad zavarni, bántani, nem szabad rombolni.

- Egymás eredményeinek örülni, segíteni csoportjainkban általános szokássá kell, hogy válják.

A szeretet a kreativitás forrása.

Az önállóan elvégzett munkálatok, tevékenységek fejlesztik önállóságukat, feladat – és kötelességtudatukat, kitartásukat, állhatatosságukat.

A tudás forrása a gyermek tevékenysége során szerzett tapasztalat. Játék közben, játék által is tanulnak, dolgoznak, problémákat oldanak meg, magatartásformákat, felnőtt szerepeket gyakorolnak, megtanulnak irányítani, egymáshoz alkalmazkodni, fejlődik beszédképességük, figyelmük, emlékezetük, képzeletük. Valójában a kisgyermek életében a játék, a munka és a tanulás nem egymástól különálló folyamatok vagy tevékenységek. A játék által is tanulnak, munka közben is játszanak, sőt a munkát és a tanulást is sokszor játékként élik meg. Fő szempont, a nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekek nevelése. A pedagógus magatartásával és a környezettel biztosítja az egészséges életvitelt, a gyerekek szocializációját, képességeik differenciált fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását. Saját tapasztalatuk alapján tegyenek szert minél biztonságosabb alapvető ismeretre, problémamegoldó gondolkodásra. Leljenek örömet az ismeretszerzésben, a kreativitásban, önmaguk fejlesztésében. Ismerjék, szeressék és védjék a természetet. Vegyék észre mindenütt a szépet, tudjanak gyönyörködni a művészeti alkotásokban. A kölcsönös megértés és szeretet, az interakciók, önmaguk és egymás megismerésének, közös élményeknek eredményeképpen alakítsanak ki harmonikus gyermekközösséget. Legyenek boldog gyerekek!

Az óvodapedagógus feladatai a keresztyén nevelés megszervezésében:

- A nevelést a keresztyén erkölcsi értékekre és normákra kell alapozni, ezért az erkölcsi nevelés hangsúlyozott szerepet kap.
- Étkezések előtti és utáni imádkozás.
- Minden reggel Isten segítségét kérjük a napi feladatok ellátáshoz.
- Délután megköszönjük az erőt, amit kaptunk.
- Beteg óvodai társainkért, a gyermekek beteg szüleinek gyógyulásáért való imádkozás.
- Bizalommal teli, őszinte óvodai légkör.
- Heti egy alkalommal keresztyénfoglalkozás, gyertyagyújtás mellett a tanmenet szerint.
- A gyermek első ilyen tapasztalatait a családban, majd az óvodában szerzi. A z óvoda feladata, hogy pozitív erkölcsi tapasztalatokhoz juttassa a gyermeket.
- Önzetlenség, segítőkészség, együttérzés, igazmondás, jót tevés, szelídség, és segítséget adjon a negatív tapasztalatok, irigység, közömbösség, harag, durvaság által kialakult magatartás korrigálására.
- A gyermek nem a vele szemben támasztott szóbeli követelmények nyomán lesz olyan, amilyennek szeretnénk, hanem az őt nevelő felnőttek példájának hatására, erre törekedjen az óvodapedagógus is.
- A program hiteles megélése, a pedagógus keresztyén hitbéli meggyőződése, megélése a mindennapokban elengedhetetlen. """"Ti atyátok ne ingereljétek gyermekeiteket hanem neveljétek azokat az Úr tanítása és intése szerint."""/Efezus 6.4//

XII. AZ ÓVODA NEVELÉSI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az ellenőrzés fő feladata, nevelési programunk funkcionális működésének vizsgálata. A helyi nevelési program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása.

Célja:

- a visszacsatolás,
- a változások érzékelése a kiinduláshoz képest,
- esetleges tervmódosítás vagy megerősítés,
- az elmozdulás szükségességének feltárása.
- a pedagógiai munka színvonalának emelése.
- Innovációs folyamat biztosítása.

Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására.

Az ellenőrzés folyamata:

- információk gyűjtése,
- az információk elemzése,
- majd a következtetések levonása.
- Az ellenőrzés fontos része önelemzés, önértékelés.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős.

Az intézményvezető mellett az intézményvezető helyettes, valamint az óvoda nevelőtestülete vesznek részt. Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik.

A csoportokban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját:

- a csoportnaplók,
- az óvónők által készített kerettervek, fejlesztő tervek,
- a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.

Az ellenőrzés alapja az intézményi teljesítményértékelés (TÉR) központilag meghatározott szempontrendszere, melyet a nevelési év végén kell elvégezni minden pedagógussal.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónőkkel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismereteik és problémaérzékenységük.

A gyermekek viselkedésében tükröződik az óvodapedagógus munkája. Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvodapedagógusától. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvodapedagógushoz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.

Másik jelzőrendszer a szülő. Ha szívesen támogatja gyermeke óvodapedagógusát munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek – jól működő a nevelői partnerkapcsolat. Szívesen kapcsolódnak be az óvoda tervező – szervező munkájába.

A pedagógiai értékek megtalálása, megerősítése, elterjesztésük (megbízás előadásra, felkérés bemutatóra, team vezetői-, mentori javaslat, továbbképzés).

Az ellenőrzés, értékelés feladata

- Intézményen belüli bemutatók szervezése: egymás módszereinek, új ötleteinek megismerése, tapasztalatok gyűjtése
- Szakmai tanfolyamok, tréningek, speciális szakképzések: pedagógiai ismereteink felújítása, új ismeretek megszerzése
- Nevelési értekezletek, munkamegbeszélések: a tapasztalatok, és a megszerzett új ismeretek átadása, információáramlás
- Az előforduló hibák javítása, hiányok pótlása, javaslattétel, segítségnyújtás, feladat meghatározás (javaslat önképzésre, továbbképzésre, szakirodalom ajánlás).

Ellenőrzési szempontok, ajánlások:

A Pedagógiai program és az éves munkaterv megvalósítása során át kell gondolni, és törekedni kell arra, hogy megmutatkozzanak a gyermek-, és tevékenységközpontúság és a játékoság jellemzői az óvodapedagógusi munkánkban.

- ✓ A gyermekek mindennekfelett álló érdekeinek biztosítása.
- ✓ A pedagógiai légkör megteremtésekor az otthonosság, a szeretetteljesség, a nyitottság, a családias, előítélet-mentesség legyen jellemző.
- ✓ A meghittsége, a gyermekek aktuális és változó szükségleteinek felismerése, elfogadása és kielégítésére törekvés domináljon.
- ✓ A gyermek-gyermek kapcsolatban igyekezzünk barátságosságot, udvariasságot, elfogadást, empátiát, toleranciát kialakítani.
- ✓ A gyermeki szükségletek kielégítése során azokat az értékeket kell beépíteni, amelyek a nevelés folyamatában valóban hosszútávon értékesnek mutatkoznak.
- ✓ Rugalmas napirend biztosítása, amely megfelel a gyermekek életritmusának.

- ✓ A fejlesztő szándék a gyermek tiszteletére és megismerésére épüljön, az önfejlődés feltételeinek megteremtésével, a fejlődés inspirálásával.
- ✓ Biztosítsuk a kötetlen, szabadon választott tevékenységeket a feltételek megteremtésével, kínálással, invitálással, a meglévő tevékenységekbe való bekapcsolódással, a benne lévő tapasztalatszerzési lehetőségek kihasználással.
- ✓ A gyermekek szabadságának biztosítása a szabad játékválasztásban, tevékenységek választásában, részvételben, szemlélésében, a megnyilatkozásban és a kipróbálásban.
- ✓ Az alkotás, felfedezés, az önállóság, az öntevékenység, a próbálkozás és a tévedés lehetősége adott –e.
- ✓ Nyugodt, felfedező, önálló próbálkozást inspiráló légkör biztosítása.
- ✓ Fő cél a szabályszerű, etikus, gazdaságos, hatékony és eredményes munkavégzés.
- ✓ A másság, egyediség, a gyermekek sajátos igényei és természetesen a sajátos nevelési igények felismerése és fejlesztése.
- ✓ A családok és az óvoda kapcsolatában a kölcsönös együttműködés kialakítására és a jó kapcsolat megőrzésére törekvés.
- ✓ Az ünnepek élményszerű megszervezése.
- ✓ A tisztességes, korrekt munkavégzés, a tevékenységek áttekinthetősége, elszámoltathatóság és a vezetés és a munkatársak, partnerek közötti kapcsolat.

XIII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az átdolgozott helyi nevelési program érvényességi ideje 2026. április 18-tól visszavonásig.

A program felülvizsgálatának és módosításának okai:

- Jogszabályváltozás
- Aktualizálás
- Intézményi értékelés eredményeinek beépítése

A helyi nevelési program nyilvánossága:

- Az intézmény honlapján elérhető
- Az óvodaigazgató irodájában megtalálható
- Minden csoportban megtalálható

A programot átdolgozta az óvoda nevelőtestülete 2026-ban.

Elfogadta és jóváhagyta a fenntartó, a Pitypang Virágai Oktatási Alapítvány kuratóriuma.

XIV. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai programot készítette:

Dátum: 2026. április 18.

Andrási-Csáki Ildikó - igazgató

Laki Adrienn - óvodapedagógus

PITYPANG ÓVODA
6078 Jakabszállás, Dobó I. u. 23.
Mobil: 06-20/425-89-90
Adószám: 18406032-1-03
Bankszámla: 11732002-20414292

Andrási-Csáki Ildikó
.....

nevelőtestület nevében

A Pedagógiai program módosítását elfogadta és jóváhagyta Pitypang Virágai Oktatási Alapítvány a 9/2026 (IV.18.) határozattal:

Dátum: 2026. április 18.

**PITYPANG VIRÁGAI
OKTATÁSI ALAPÍTVÁNY**
6078 Jakabszállás, Dobó I. u. 23.
Adószám: 18366044-1-03
Bszsz.: 11732002-20412829

Schaff Noémi
.....

a fenntartó nevében